

Kontroll & uppföljning av artskyddet

Jan Darpö

Juridiska inst Uppsala Universitet

Jonas Sandström

SLU Artdatabanken

VIPA – projektet o metoden

- Beskrivning av systemet för tillstånd o uppföljning
- Tillståndsbeslut 2018-2023 ang krav på kontroll o uppföljning...
- Fördjupad studie av 28 vindparker...
- Studerat VU-initierade uppföljning...
- Intervjuer med VU, TM, Lst (artskydd)...
- Studera hur myndigheter/domstolar hanterar **fall då "oförutsedd" påverkan** på arter uppstått...
- Analyserat de **nya reglerna i REDIII** (separat artikel)
- → **Rekommendationer**

Nationella regler

- 6 kap. MB, jfr. 22:1 5p MB om **kontroll av den tillståndsgivna verksamheten...**
- 26 kap. 19 §: **Egenkontroll (EK)**, TM kan förelägga om förslag till **Kontrollprogram (KP)** → FVE (1998:901), NFS 2021:6...
- 26 kap. 20 §: **Miljörapport (MR)**, 47a § FMH (1998:899), NFS 2016:8
- 26 kap. 22 §: **Skyldighet att undersöka...**

Det typiska villkoret om KP

- Förslag till kontrollprogram i den del det avser anläggningsarbeten ska inges till tillsynsmyndigheten innan arbetena påbörjas. I övriga delar ska förslag till kontrollprogram inges till tillsynsmyndigheten senast tre månader innan det första vindkraftverket tas i drift. I kontrollprogrammet ska anges mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder.

Problembilden

- **Regleringen är mycket komplicerad o transparensen svag**
- **Tillståndsbesluten utgår från en orealistisk bild av uppföljningen**
- **Inte vanligt med uppföljningsprogram**
- **De som finns är ofta för begränsade i tid o omfattning**
- **Förhållandet mellan EK, KP o MR är otydligt**
- **Det brister i tillsynsarbetet av artskyddet**
- **Svårt att få till stånd omprövning av givna tillstånd**

Komplicerad reglering

- **Det allmänna villkoret bör därför utmönstras eller åtminstone tydliggöras**
- **De aktuella villkoren anges uttryckligen och klart i samtliga delar**
- **Ändringstillstånden (16:2a MB); Ursprungstillståndets rättskraft hindrar inte att alla slags krav på artskydd kan ställas i det nya tillståndet**
- **Detsamma gäller som förutsättning för förlängning av igångsättnings tid enligt 24:2 2 st MB**

Uppföljningskrav i villkor

- **Om kontroll och uppföljning av påverkan på arter och naturmiljöer är miljömässigt motiverade måste sådana krav anges uttryckligen i tillståndsbeslutet genom villkor (inklusive åtaganden)**
- **Ange vad som ska följas upp och i vilken utsträckning**
- **En standardskrivning i tillstånden om anmälningsplikt till tillsynsmyndigheten vid artskyddshändelser**

Kontrollprogrammen (KP)

- Obligatoriska för verksamheter med tillstånd
- Här måste samtliga villkor (inkl. åtaganden) framgå
- Uppdaterade
- Fastställas genom beslut
- Tillgängliggöras för allmänheten
- Klargör förhållandet mellan KP, MR o EK

Tillsynsarbetet

- Kriterierna för överlåtelse av tillsyn bör klargöras o skärpas
- Klargör ansvarsfördelningen mellan TM och länsstyrelsen som artskyddsansvarig myndighet
- Är det lämpligt att kommunerna utövar tillsyn över verksamheter där artskyddet är den viktigaste hänsynsparametern
- Inför en rapporteringsskyldighet mellan kommun och länsstyrelse när det gäller artskyddshändelser

I fall av påstådd skada

- **Lätta på kriterierna för omprövning av tillstånd**
- **Tydliggör hur en begäran om omprövning ska hanteras av myndigheter och domstolar**
- **Det bör även tydliggöras att tillsynsmyndigheten har möjlighet att ställa ytterligare artskyddskrav inom ramen för tillståndet**

....och slutligen...

TACK FÖR UPPMÄRKSAMHETEN..!

PROSPEC o VIPA

<https://www.uu.se/institution/juridiska/forskning/forskningsprojekt/vipa---vindkraft-och-oforutsedd-paverkan-pa-arter-och-deras-livsmiljoer>